

Ett Stockholm i världsklass

Vår vision är ett Stockholm som är människornas stad. En stad där det är vi som lever här som tillsammans skapar och utvecklar staden. Det är en stad befriad från alla former av förtryck och orättvisor och som bejakar alla människors lika rätt att vara olika. Frihet, jämlikhet och solidaritet är fundamenten på vilka vi vill bygga och utveckla framtidens Stockholm.

Stockholmarnas förutsättningar är mycket olika. Vi kommer från skilda bakgrunder och befinner oss i skilda situationer i livet. Många är stressade och jobbar hårt för att pussla ihop livets alla krav, med arbete, resor, familj och fritid. Många av oss är oroade för att vi saknar arbete, bostad eller inflytande över våra liv och vår stad. Vi stockholmare vill ha bra jobb till skälig lön. Vi vill kunna bo bra och välja mellan hyresrätt, bostadsrätt, villa och radhus till en rimlig kostnad. Vi vill ha bra dagis och skola till barnen, och en bra äldreomsorg. Vi vill känna oss trygga när vi går ut och handlar eller går på bio. Vi vill ha en rimlig resväg till jobbet och inte mer trafik än att vi slipper bli sjuka. Om vi blir sjuka vill vi ha en bra sjukvård. Det är många frågor som ställs på sin spets i Stockholm. För oss stockholmare är både riskerna och vinsterna ofta stora med de val vi gör eller med de öden vi hamnar i genom sin bakgrund.

År 2030 ska vi stockholmare, oavsett bakgrund och situation i livet, ha reella möjligheter att forma vårt eget liv. Den kommunala politiken är ett viktigt medel för att skapa förutsättningar för alla människors möjlighet att bidra till ett Stockholm med fria och jämlika människor: Ung som gammal. Fattig som rik. Kvinna som man. Invandrare som etniskt svensk. För att vi stockholmare ska kunna ta oss denna makt över vår egen vardag krävs att vi arbetar tillsammans för att bygga en stad som ger varje människa det stöd, den uppmuntran och den frihet som hon behöver. En stad där alla har möjlighet att ge sitt bidrag efter förmåga. Därför ska vanmakten bekämpas i vilken form och i vilket sammanhang den än uppstår. Samhällets, vår gemensamma, uppgift är att utrota orättvisor och att stärka individen att möta de utmaningar framtiden bär på.

År 2030 är demokratin fördjupad på samhällslivets alla områden. Demokratin i Stockholm uppehålls genom ett högt valdeltagande men också genom en ständigt pågående process i vilken Stockholmare deltar efter egen kraft och förmåga. Genom att allas åsikter respekteras på lika sätt stärks sammanhållningen och Stockholm blir en stad med tätare kitt mellan människor.

Våra politiska ambitioner kräver en stark ekonomi i Stockholm. Det betyder att vi politiskt ska arbeta för att stärka Stockholms näringsliv, så att sysselsättning, reallöner och social välfärd kan fortsätta i en god utveckling. Insikten om att tillväxt stärker välfärden och välfärden stärker tillväxten ska styra vår politik. För detta så ingår Stockholm i en större region med väl upparbetat samarbete som leder till bättre och snabbare möjligheter för näringsliv att etablera sig i vår kommun.

En fråga är mer än någon annan en förutsättning för att vår politiska strävan ska kunna bli verklighet – miljön. Ett ansvarstagande om miljön handlar om att skapa möjligheter för oss att leva ett gott liv i många generationer framöver. I Stockholm ska vi ha ett miljöperspektiv på all verksamhet; i allt från stadsplanering och infrastruktur till barnomsorg och skola. Vi ska ta tillvara de goda förutsättningar Stockholm har med sitt vatten, sina grönområden och höjdskillnader.

Stockholmarnas gemensamma arbete för ökad frihet, jämlikhet och solidaritet i Stockholm är utgångspunkten för vår vision om framtiden. Kraften i det gemensamma arbetet – i politiken så väl som i det civila samhället och i näringslivet – är enorm och kan skapa de förändringar stockholmarna strävar efter. I detta dokument lyfter vi fram politikområden och prioriteringar vi anser är avgörande för ett Stockholm år 2030 ska vara en stad där alla människors lika och unika värde är den viktigaste grunden för våra relationer till varandra.

* * * * *

ETT STOCKHOLM FÖR FRAMTIDEN

Stockholm ska vara en stad i utveckling. Stockholm möter globalisering, ökade krav på välfärdstjänster, en mer kunskapsintensiv arbetsmarknad och det ökade behovet av arbetskraft med tillförsikt. Vi ska också bli bättre på att möta de nya svenskar som flyttar hit för att bidra till utvecklingen eller för att de tvingats fly sitt hemland.

Ett Stockholm i utveckling ska se de resurser människor har och ta vara på dem, och se människors olikheter som möjligheter. Ett Stockholm i utveckling ska uppmärksamma människors vilja och kraft att utvecklas, inte minst i arbetslivet. För det behövs att utbildningsvägar är öppna genom hela livet, att kompetens från alla delar av världen erkänns och används, och att de resurser och kunskaper äldre bär på förmedlas till yngre generationer.

Utbildning för livet och jobbet

Grunden för en fortsatt god utveckling i Stockholm är allas rätt till arbete efter förmåga. Framtiden kommer att ställa allt högre krav på att vi stockholmare är väl och rätt utbildade och på vår vilja och möjlighet att ställa om i livet. Arbetsmarknaden kommer att fortsätta vara i förändring, och takten kommer att öka. Det innebär att kraven på flexibilitet, kompetensutveckling och på att kunna gå från ett yrke till ett annat kommer att öka. Lärande och utbildning genom livet blir därför avgörande.

Lärandet ska vara livslångt, för dem som arbetar i staden och för andra. Det innebär att lärande ska genomsyra hela kommunens verksamhet, från förskolan till äldreomsorgen. I Stockholm år 2030 ska alla med eller utan jobb lätt kunna förkovra sig, utbilda sig vidare eller fördjupa sig i valfritt ämne. Det ska finnas en rad utbildningsaktörer som erbjuder kvalitativa studier. För oss stockholmare ska det lätt kunna gå att få en skräddarsydd utbildning där vid behov olika utbildningsanordnare så som komvux, högskola, folkbildningsorganisationer, svenskundervisning för invandrare och andra utbildningsformer kan samverka. I Stockholm år 2030 ska det vara enkelt att gå mellan arbete och utbildning. Det ska vara en självklar möjlighet att komma igen för den som inte riktigt orkade med studier i ungdomen. Det ska vara enkelt att få utländska utbildningar validerade. Det livslånga lärandet tar aldrig slut och ska vara en given möjlighet för alla stockholmare.

Teoretiska kunskaper kommer att bli allt viktigare på en kunskapsintensiv arbetsmarknad och i tider när kraven på omställning blir allt högre. År 2030 ska därför alla elever efter avslutad grundskola börja gymnasieutbildning. Och gymnasieskolan ska ge alla elever behörighet till högre studier. Det innebär att gymnasieskolan måste präglas av en öppenhet för flexibla lösningar för enskilda elever så att kunskapskraven uppfylls. Gymnasiala utbildningar ska ha utvecklats i nära samverkan med näringslivets branscher både när det gäller praktiska och teoretiska inslag i det kommande yrkeslivet. På samma sätt ska yrkeskurser i vuxenutbildningen och utbildningar på högskolan ha kopplats närmare till arbetslivet. Utbildning på vilken nivå det än är, ska vara relevant för såväl individen som arbetsmarknaden. Arbetet med att motverka den sociala snedrekryteringen till högre studier ska intensifieras de kommande åren.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att alla ska gå ut gymnasiet med godkända betyg.
- Att skapa naturliga samarbetsarenor mellan gymnasieutbildning, näringsliv och högskola/universitet.
- Att skapa utbildningsvägar där vuxenutbildningen, svenskundervisningen, högskola/universitet och näringsliv samverkar för individens möjlighet att utvecklas på arbetsmarknaden.
- Att öka stödet till folkbildningen och andra, som kan bidra till att människor förkovrar sig och får validerbar utbildning.
- Att snabbt validera yrkeskompetens och tidigare utbildningserfarenheter från andra länder.

- Att skolan säkrar att även barn och ungdomar som kommer från studieovana miljöer kan och vill läsa vidare efter grundskola och gymnasium.

Näringsliv

För att Stockholm ska utvecklas och ligga i topp måste förutsättningarna för Stockholms näringsliv förstärkas och förbättras. Grunden för ett framgångsrikt näringsliv är entreprenörer som utvecklar idéer och driver företag. Politikens uppgift till år 2030 blir att skapa en miljö där nya idéer kan prövas, utvecklas och blomma. Också den politiska miljön måste pröva nya metoder för att förbättra förutsättningarna för nyföretagande i vår stad.

I detta är inte minst det regionala samarbetet viktigt. Att vi på ett öppet och flexibelt sätt kan samarbeta med andra kommuner i en stor region kommer vara helt avgörande för den ekonomiska tillväxten i vår kommun.

Människans nyfikenhet och vetgirighet är grunden för forskningen. Genom forskningen utvecklas samhället och det skapas förutsättningar för fler och bättre jobb. För att Stockholm år 2030 ska vara en spännande, attraktiv och dynamisk stad måste Stockholms position som centrum för avancerad forskning ha utvecklats och förstärkts. Stockholms stad ska tillsammans med akademien och andra aktörer utveckla Stockholm som forskningscentrum.

Stockholms världsledande position inom områden som IT/Telecom, miljöteknik och medicin och bioteknik behöver utvecklas och stärkas fram till år 2030. Stockholms internationella position som handels- och finansplats samt som besöksort ska till dess ha utvecklats genom breda investeringar i arbetskraften och genom ett nära samarbete mellan näringsliv och kommun.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att förenkla regelverk för företag och underlätta för företag att växa och verka i kommunen.
- Att tillsammans med näringslivet utveckla gemensamma satsningar för att stärka Stockholm som en besöksort, som handelsplats, som en finansplats och som ett kunskapscentrum för IT/Telecom, miljöteknik och medicin och bioteknik.
- Att göra Stockholm till den naturliga platsen att förlägga huvudkontor för nordiska företag och den självklara platsen för multinationella koncerner att förlägga sitt Europakontor. Denna idé skulle man kunna kalla för HQ North.
- Att utveckla företagsområden och tillhandahålla lämpliga lokaler för att främja företagandet inte minst i förorten.

Kommunen som arbetsgivare

Kommunens viktigaste tillgång i exempelvis äldreomsorgen, förskolan och skolan kommer även år 2030 självfallet att vara de anställda. Denna grundläggande insikt ställer Stockholms stad inför ett antal utmaningar inför framtiden. Personalen ska må bra och ha ett reellt inflytande över sitt eget arbete, som ska vara utvecklande för den enskilde. Alla ska känna trygghet på arbetsplatsen. Det ska ges möjlighet till fortbildning och alla ska behandlas rättvist och inte utsättas för diskriminering. Alla medarbetare ska ha rätt att arbeta heltid. I stadens verksamheter ska det arbeta kvinnor och män, svenskar och invandrare i alla åldrar. Ett heterogent Stockholm behöver medarbetare med olika bakgrund, språk, kunskaper och erfarenheter.

Staden står inför ett stort rekryteringsbehov. Minst 5 000 nya medarbetare om året behöver anställas i förskolan, skolan och äldreomsorgen. Därför är det särskilt viktigt att inför den näraliggande framtiden och även inför år 2030 höja statusen i dessa yrken, satsa stort på kompetensutveckling och skapa utvecklingsmöjligheter på arbetsplatsen för anställda inom stadens verksamheter. Staden ska marknadsföras som en attraktiv arbetsgivare och erbjuda sommarjobb och praktikplatser till unga. Pensionsavgångar, förtidspensioneringar och utträngningsmekanismer gör att nytänkande behövs för att klara utmaningen arbetsmarknaden i sin helhet står inför.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att en procent av stadens budget ska gå till kompetensutveckling av stadens anställda.
- Att alla som så önskar ska få arbeta heltid.
- Att snabbt validera yrkeskompetens och tidigare utbildningserfarenheter från andra länder.

Jämlikhet – och allas rätt att bli behandlade med respekt

År 2030 ska Stockholm vara en mer jämlik och jämställd stad. Jämlikhet är uttrycket för idén om allas lika värde, värdighet och rätt. Jämlikhet handlar om allas lika rätt att råda över det egna livet och samhället man lever i, att alla har lika rättigheter och skyldigheter.

Jämlikhet förutsätter mångfald, att man får behålla sin särart. Jämlikhet är frihetens förutsättning. Vi stockholmare ska år 2030 fritt kunna göra våra egna val och utveckla vår egen identitet utan att begränsas av föreställningar om hur man bör vara. Jämlikhet förutsätter olikhet, men är oförenlig med klyftor. Inför år 2030 ska staden överbrygga ekonomiska, sociala, kulturella och etniska klyftor. Olika behov ska mötas på olika sätt. Det ska inte spela någon roll om man är gay eller hetero, rullstolsburen eller elitidrottsman, infödd stockholmare eller nyinflyttad. Varje enskild individ ska mötas med respekt utifrån de behov man har.

År 2030 ska Stockholm vara en mer mångkulturell stad där alla kompetenser uppmärksammas och tas tillvara. Då ska arbetsgivarna i staden, inte minst kommunen själv, ha insett de positiva värden som ligger i ett mångkulturellt arbetsliv. Det är en fråga om varje människas rätt att bli tagen på allvar och att bli tagen i anspråk.

Stockholm är en stad som välkomnar sina nya invånare. Alla som flyttar till Stockholm från andra delar av världen ska därför, långt före 2030, erbjudas en sammanhållen svenskundervisning och samhällsintroduktion som utgår från varje människas behov. En bra samhällsintroduktion är en förutsättning för att kunna ta till vara sina demokratiska rättigheter, men också skyldigheter. En aktiv utvecklingsplan för varje invandrad människa ska utformas med både kompletteringsutbildning och jobbcoachning. På samma sätt ska skolan möta varje ny elev individuellt så att varje enskild elevs behov är styrande. De nya svenskarna som kommer till Stockholm är på intet sätt en homogen grupp och mottagandet måste uppmärksamma och anpassas efter var och ens erfarenheter, resurser och behov. År 2030 ska allt detta vara självklarheter.

På samma sätt ska kvinnors kompetens bättre tas tillvara på framtidens arbetsmarknad i Stockholm. Osynliga glastak och stora löneskillnader gör att kvinnor inte tillåts bidra med full potential. Lika lön för lika arbete, alla anställdas rätt till heltid och en mindre könsuppdelad arbetsmarknad ska år 2030 ha gjort att fler män är föräldralediga. Kommunens verksamheter ska arbeta på ett jämställt sätt. I förskolor och skolor ska flickor och pojkar ges jämlika möjligheter. I äldreomsorgen ska män och kvinnor få ett jämlikt bemötande. Även all annan verksamhet ska präglas av en syn på kvinnor och män, flickor och pojkar som är jämställd.

I en progressiv stad år 2030 ska inte längre diskriminering vara ett problem vare sig på arbetsmarknaden, på bostadsmarknaden eller i krogkön. Äldre människor ska vara och känna sig välkomna på alla platser och i alla sammanhang i Stockholm. Ungdomars inträde på arbetsmarknaden ska ha underlättats.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att alla stadens verksamheter har uppdraget att utveckla metoder för att öka jämlikhet och motverka rasism och diskriminerande strukturer. Till exempel anti-diskrimineringsklausuler vid upphandling av stadens verksamheter och att koppla utskänkningstillstånden till krogdiskriminering.
- Att alla arbetsgivare tar emot nya svenskar som praktikanter.
- Att hela regionen tar ansvar för en god flyktningintroduktion och mottagande.

Åldras i trygghet

År 2030 kommer vi ha många äldre människor i Stockholm. De flesta kommer efter pensionen att ha många friska och aktiva år framför sig. De har rätt till det goda liv de vill ha genom möjligheter att umgås, bo bra med närhet till service och vård. De har helt enkelt rätt att göra sina egna val. Det ska de få och då krävs en aktiv och mänsklig äldrepolitik som tidigt planerar för de behov som framtidens äldre kommer att ha. År 2030 ska Stockholm vara en stad som uppmärksammar och prioriterar de äldres behov och önskemål, inte minst vad det gäller flexibelt boende, aktiv fritid och personlig utveckling.

Att åldras till en hög ålder innebär emellertid ofta ett ökat behov av samhällets stöd på olika sätt. Vår målsättning är att alla äldre stockholmare ska ha möjlighet att välja boende utifrån sina egna behov. Möjlighet att bo kvar hemma med stöd från hemtjänsten och hemsjukvården ska finnas för den som vill, liksom möjligheten att flytta till särskilt äldreboende för den som har det behovet. För att möjliggöra för äldre att bo i alla delar av staden måste allmännyttan fortsätta bidra till ett flexibelt boende för äldre.

År 2030 ska det inom äldreomsorgen arbeta kunniga och välutbildade medarbetare. Det förutsätter att personalen har rimliga arbetsförhållanden, villkor och tillgång till ständig kompetensutveckling.

Antalet utlandsfödda stockholmare blir allt fler. Dessa stockholmares arbete och kompetens blir allt viktigare för att möta de ökade krav som alla stockholmare ställer på den gemensamma välfärden. Även andelen äldre som är utrikes födda ökar och förmodas år 2030 vara till cirka 10 000 personer, vilket är en fördubbling mot i dag. Detta kommer att öka kraven på vård- och omsorgspersonal samtidigt som det skapar en ökad efterfrågan på de kunskaper och kompetenser som yngre utlandsfödda stockholmare besitter.

År 2030 ska Stockholm vara en stad som tar tillvara den kompetens som stadens äldre har. De anställda inom staden som närmar sig pensionsåldern ska ha en självklar roll som vägledare, mentorer och inspiratörer för de yngre kollegorna.

För att nå denna vision vill vi prioritera:

- Att se äldre som en resurs i samhället och på arbetsplatserna.
- Att uppvärdera arbetet med äldre bland annat genom utbildning och lönesättning.
- Att i stadsplanering se till äldres krav och önskemål.
- Att alla över 67 år erbjuds fixartjänster.
- Att staden erbjuder aktiviteter och miljöer även för äldre.
- Att allmännyttan ska bidra till det flexibla boendet.

Demokrati, inflytande och delaktighet

Invånarna i staden har gemensamt ansvar för att utveckla demokratin. Det handlar om att lära sig ett sätt att komma överens och fatta beslut gemensamt. Det handlar om att lära sig att uppskatta nya infallsvinklar och inse att andra människors syn på saker är viktiga att ta till sig. Det lär man sig inte minst genom delaktighet i föreningar och i det civila samhället. Kultur, intresseföreningar, bildningsverksamhet, idrottsföreningar och andra organisationer ska därför ges utrymme och stöd att växa lokalt i stadens alla delar och ingå naturligt i människors vardag.

Stockholm ska år 2030 vara en stad där det är lätt att som invånare engagera sig i stadens angelägenheter. Det ska vara enkelt att vara delaktig i diskussioner och beslutsfattande. Det ska till exempel gälla på arbetet, i skolan och i förskolan. Men även i den stadsdel där man bor och i staden som helhet. Det politiska livet och de politiska besluten ska reflektera och stödja en sådan utveckling. Därför ska antalet stockholmare som är delaktiga i politiska diskussioner och beslut öka. Här har de politiska partierna tillsammans med och vid sidan av förvaltningarna en stor uppgift. I vissa av Stockholms valdistrikt var valdeltagandet 2006 under 50 procent. En stad som inte står på en stabil

demokratisk grund saknar snart legitimitet i sina beslut och tenderar därmed att skapa missnöje som i sin tur kan leda till oro.

Den kommunala organisationen ska vara uppdelad i stadsdelsnämnder som är tillräckligt många för att möjliggöra demokratiskt förankrade och ekonomiskt effektiva beslut. Att bo och verka i Stockholm innebär att vi har många rättigheter, men vi har även ansvar att ta. Genom att lägga besluten på en nivå så nära oss stockholmare som möjligt stärks människors möjlighet till delaktighet samtidigt som besluten tar större hänsyn till lokala förutsättningar.

För att nå denna vision vill vi prioritera:

- Att utveckla och stärka ett decentraliserat Stockholm med många stadsdelsnämnder där beslut fattas så nära människorna det går.
- Att de politiska processerna är öppna så att medborgare på ett enkelt sätt kan engagera sig i frågor, både lokalt och centralt.
- Att skapa mötesplatser för demokratiska politiska samtal i olika former.
- Att stärka det lokala förenings- och kulturlivet.
- Att hitta vägar och forum för att möta unga människors rätt till inflytande och delaktighet.

* * * * *

DET VÄXANDE STOCKHOLM

Stockholm växer. Ett växande Stockholm kräver att staden planerar för växandet. Fler och fler människor flyttar hit, från andra delar av Sverige och andra delar av världen. Det skapar behov av många och bra bostäder. Företag startas här, flyttar hit och växer. Det skapar arbetstillfällen för stockholmarna och det skapar tillväxt.

Ett stort antal bostäder ska därför byggas fram till år 2030. Bostäder av olika slag – lägenheter och småhus, bostadsrätter och hyresrätter – som är tillgängliga för alla oavsett om man har en tunn eller tjock plånbok. Och såväl byggandet som boendet ska präglas av tanken om ekologisk hållbarhet.

Med ett växande antal stockholmare ökar också kraven på och behoven av fler mötesplatser av olika slag. I Stockholm ska det vara enkelt att mötas, att träffa stockholmare från andra delar av staden och med andra erfarenheter än en själv. År 2030 ska Stockholm vara mer av en gränslös stad.

Ett växande Stockholm kräver en bra skola och omsorg om våra barn och unga. Skolan och fritiden ska stärka barnen och ungdomarna så att de växer upp till starka, trygga och nyfikna individer. I förskolan ska skillnader utjämnas mellan barn som har olika uppväxtvillkor. I skolan ska det råda lugn och ro, och eleverna ska känna sig säkra och trygga. Alla barn ska kunna lära sig på sitt eget sätt och alla barn ska lämna grundskolan med behörighet till gymnasiet. Detta är mål som vi måste nå på vägen mot år 2030.

En stad som skapar möten

Stockholm behöver planeras för att underlätta möten mellan människor. Det är i mötet med andra, dem som är lika en själv och dem som är olika, som vi växer, ökar vår förståelse för andra och skapar kontakter. Det handlar om djupt liggande mänskliga behov men också om möjligheter för en stad att förebygga konflikter mellan grupper och skapa samhörighet och utvecklingskraft.

I dag lever vi segregerat i Stockholm. Geografi, ålder och bakgrund skiljer oss ofta åt. I Stockholm år 2030 ska möjligheterna vara många till interaktion över dessa gränser. Dessa möjligheter ska skapas genom en medveten planering av den fysiska stadsmiljön. Men också av stadens olika verksamheter ska planeras med utgångspunkten att skapa möten och riva barriärer mellan människor. Det ska finnas

offentliga vardagsrum i varje stadsdel där människor från skilda miljöer möts på ett enkelt och spontant sätt. Kulturutbudet ska vara brett och spritt över staden och tillgängligt för alla att utföra eller insupa. I detta ska det offentliga samverka med det privata på många olika sätt.

Stockholmsregionen behöver inför år 2030 fler samverkande stadskärnor. Stockholmsregionen, våra bostäder och arbetsplatser, följer inga kommungränser. Därför krävs samverkan med aktörer utanför kommunens gränser. Infrastrukturen ska till år 2030 ha utvecklats för att minska avstånden i kommunen, men också i hela regionen, för att därmed minska kraven på exploatering och förtätning av Stockholm.

Stockholm ska fram till år 2030 byggas mer livsmiljövänligt och tillgängligt. Stadsmiljön ska vara ren, trygg och öppen för alla. Stockholmsregionen ska inte behöva oroa sig för sin, eller sina barns framkomlighet eller hälsa, när man rör sig i staden. Stadsplaneringen ska alltid innehålla ett barnperspektiv så att barns möjligheter till lek, rörelse och tillgång till natur tas på allvar. Men lika viktigt är att barn kommer till tals vid planering av allt från bostäder och lekplatser till idrottsplatser och skolor.

För att nå denna vision vill vi prioritera:

- Att upprusta, renovera och utveckla ytterstaden.
- Att innerstaden präglas av öppenhet och samhörighet.
- Att regionens kommuner och landsting, liksom staten, formulerar en långsiktig strategi för gemensam infrastruktur och bostadsåtgärder.
- Att bygga ut kollektivtrafiken så att den bättre binder samman stadsdelarna.
- Att utveckla stadsdelarnas bibliotek och skolor till att bli självklara mötesplatser med ett stort utbud av aktiviteter för människor i olika åldrar och med olika bakgrund.
- Att skapa lokala kulturcentra i varje stadsdel med välutrustade lokaler för kulturliv, föreningsliv och folkbildning.
- Att ett systematiskt tillgänglighetsarbete bedrivs.
- Att barns åsikter och behov tas på allvar.

Bygandet för ett växande Stockholm

År 2030 beräknas vi vara 950 000 stockholmare – det bara i själva staden. Det är positivt. Samtidigt kräver det stora resurser för investeringar av olika slag. Det ökar också trycket på miljön. Men genom ett klokt agerande i bostadsbyggandet öppnas möjligheten för att också en växande stad kan bidra till ett mer ekologiskt hållbart samhälle.

I och med den expansion som Stockholmsregionen genomgår blir det allt viktigare att säkerställa tillgången på ett gott boende – inte minst till kostnader som vanligt folk har råd med. Att trivas där man bor, och att bo bra, har stor betydelse för en människa, men det är också viktigt för rörligheten på arbetsmarknaden och tillgången på arbetskraft. Stockholm ska vara en stad i en region där det är rimliga avstånd mellan bostad, jobb, fritidssysselsättning och naturområden.

För att staden ska kunna växa krävs det en hög takt i bostadsbyggandet. År 2030 ska alla, oavsett inkomst, ha möjlighet att bo i alla delar av staden. Det kräver att det finns bostäder med olika upplåtelseformer i hela staden och att byggkostnaderna pressas så att boendekostnaderna i nyproduktionen blir rimliga. Staden ska själv äga fastigheter för att därigenom kunna påverka produktionskostnader, boendekostnader och därmed förekomsten av bostäder som alla kan efterfråga.

För att ett blandat boende i hela staden ska bli verklighet måste hyresrätterna bli fler, inte färre. Även i innerstaden måste hyresrätter finnas. I andra delar i staden kan det behövas byggas bostadsrätter och småhus för att skapa ett blandat boende. Ett vanligt flyttmönster är att man som ung singel, träffar någon, bildar familj och får sitt första barn och sedan flyttar till en större bostad. Eftersom det finns få småhus och stora lägenheter i Stockholm lockar det övriga länets bostadsmarknad. Vi vill att barnfamiljer ska kunna välja att stanna i Stockholm.

Byggandet ska alltid ske utifrån perspektivet om ekologisk hållbarhet, med miljövänliga material, energisnåla uppvärmningsmetoder och med förutsättningar för stockholmarna att enkelt leva ett på ett ekologiskt hållbart sätt.

Att vi blir allt fler stockholmare innebär också ett ökat behov av arbetsplatser. Därför ska innerstaden bli ett av Stockholms utvecklingsområden. En ny modern citykärna med uteslutande riktigt höga hus som inrymmer både arbetsplatser och bostäder ska byggas.

Stockholm stads eget markinnehav har betydelse för bostadsförsörjningen inför år 2030, men också för tillgången till områden för rekreation. Staden ska äga mark även utanför staden för att kunna ge stockholmarna en möjlighet till rekreation också utanför stadens gränser. Grönområden och vatten ska även år 2030 vara Stockholms epitest och därigenom fortsatt erbjuda en attraktiv boendemiljö i hela kommunen.

Alla påbörjade och under förra mandatperioden beslutade byggprojekt ska vara klara år 2030.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att hålla en hög takt i bostadsbyggandet och bygga för blandade upplåtelseformer.
- Att Stockholms stad ska vara en aktiv fastighetsägare.
- Att utveckla bostadsmarknaden så att alla stockholmare kan bo i Stockholm.
- Att aktivt ta tillvara den mark staden äger utanför kommungränsen, dels för exploatering, dels för att tillgodose behovet av friluftsområden för en växande befolkning.
- Att ett regionalt ansvar för bostadsförsörjningen utvecklas.
- Att ett av Stockholms utvecklingsområden utvecklas till en ny citykärna med höga hus. Till exempel i Värtan och Norra Station.
- Att bygga nära 50 000 fler hyresrätter i offentlig, privat och kooperativ ägo och etablera en markanvisningspolicy som uppmuntrar blandade upplåtelseformer.
- Att all nybyggnation möter miljökrav i framkant.
- Att alla bostäder som staden äger, nya och gamla, är miljöcertifierade.
- Att vi har säkrat ett allmännyttigt boende av hög kvalitet i hela staden.
- Att verka för en avveckling av Bromma flygplats och därmed skapa utrymme för ett nytt stadsutvecklingsområde.

Förskola som ger växtkraft

Ett växande Stockholm ställer högre krav på en utbyggd och pedagogisk förskola. År 2030 beräknas antalet barn upp till fem år vara 10 000 fler än i slutet av 2005. Då behövs det en utbyggnad av förskolan med i genomsnitt 400 platser om året. Dessutom behövs fler nya förskollärare och barnskötare, inte bara för att möta behovet som uppstår med fler barn utan också för att möta behovet av en modern och utvecklad pedagogik.

År 2030 kommer förskolans roll att ge barnen goda förutsättningar från start vara än viktigare. Det är i barnens tidiga lärande som skillnader kan utjämnas och alla barn kan få en chans att mogna, utvecklas och möta utmaningar oberoende av föräldrars möjligheter att ge goda uppväxtvillkor. Redan när barn börjar skolan ska alla ha fått samma chans till språkutveckling, socialt samspel och att förstå och tolka omvärlden. Då är barnen mycket bättre rustade att klara sig bra i skolan och i resten av livet.

I det moderna Stockholm år 2030 ska förskolan ha en framträdande roll i det livslånga lärandet. Barngrupperna ska vara små och personaltättheten hög så att barnen i lugn och ro kan lära sig utforska världen. Där ska finnas många välutbildade förskollärare och resurser till exempel för specialpedagogik och modersmålsträning och för att hitta individuella lösningar till barn i behov av särskilt stöd. År 2030 ska alla förskolor finnas i pedagogiska lokaler, med möjlighet för barnen att vara utomhus och i rörelse varje dag.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att etablera en ny syn på förskolan där denna ses som en självklar del av det livslånga lärandet.
- Att höja statusen och erbjuda goda arbetsvillkor för förskolepersonalen.
- Att förskoleavdelningarna och barngrupper är så små som krävs för att kunna ha hög kvalitet på verksamheten som motsvarar barnens behov.
- Att utveckla, rusta och göra stadens förskolegårdar grönare för att också skapa pedagogiska uterum på alla förskolor.
- Att förskoleverksamheten ska genomsyras av ett aktivt arbete med genusperspektiv och genuspedagogik.
- Att bättre integrera förskola och skola och skapa en bra övergång mellan verksamheterna.

En skola med visioner

En självklar del av ett växande Stockholm är barnens och ungdomarnas skolgång. Ett modernt sätt för skolan att lyfta förmågor och för barnen att skaffa sig kunskaper ska prägla skolan i framtiden. Skolan ska stödja barnen och ungdomarna att växa till självständiga, trygga och nyfikna människor som vill och orkar ge sig i kast med mer studier, och senare med ett jobb, i ett föränderligt arbetsliv.

Elevers olika förutsättningar i skolan bestäms i dag till stor del av föräldrarnas bakgrund. År 2030 ska skolan ha bidragit till att bryta denna orättvisa och alla barn ska ha likvärdiga förutsättningar oavsett bakgrund och klass. Skolan ska år 2030 stå för en högkvalitativ och bred verksamhet och där ska barn från olika bakgrunder mötas. I den kommunala skolan garanteras rätten till kunskap och höga krav ska därför ställas på skolorna för att det kravet ska uppfyllas. De enskilt drivna skolorna ska även år 2030 vara ett komplement till den kommunala skolan och ska följa samma styrdokument och uppföljningssystem som de kommunalt drivna skolorna.

Alla elever ska lämna grundskolan med behörighet till fortsatta studier. Varje elev ska ges möjlighet att tillgodogöra sig kunskaper utifrån sina förutsättningar och sin inlärningsstil. Skolan ska uppmuntra elevernas kreativitet och det man lär sig ska kännas meningsfullt och utvecklande. Allt detta ställer stora krav på pedagogik, relevans i undervisningen och ett reellt elevinflytande.

I skolan ska man växa. År 2030 ska alla barn kunna känna sig trygga i skolan och mobbningen ska vara besegrad. Den fysiska skolmiljön ska ha reformerats så att den lever upp till de krav pedagogiska metoder, tekniskt utveckling och miljöhänsyn ställer. År 2030 ska studiemiljön sedan länge präglas av lugn och ro, motivation och trygghet. Skolan ska ha möjlighet att se den enskilde eleven och ge det stöd som var och en behöver. För det krävs resurser att anställa mer personal som till exempel fritidspedagoger och elevhälsopersonal.

År 2030 ska nya metoder för inläring uppmuntras. Personalen ska inspireras att ta del av och ha rätt till kompetensutveckling inom pedagogik och metodik. Skolan ska ha många vuxna i olika professioner. Elevhälsovården ska garanteras och stärkas och samarbete mellan skola och socialtjänst ska vara en självklarhet.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att garantera att alla får tillgång till likvärdig utbildning genom grundskola och gymnasium, där resurserna fördelas så att de elever som har störst behov får det stöd de behöver.
- Att minst en procent av resurserna till skolan avsätts för kompetensutveckling av pedagoger och skolläda.
- Att skapa lugn, ro, motivation och trygghet i skolan.
- Att integrera skola och fritidsverksamhet.
- Att skapa mötesplatser och träffpunkter för samvaro och rekreation och där även behov av läsläsningshjälp kan finnas.

Unga vuxna

Tiden mellan gymnasiet och familjebildning blir allt längre. För de flesta unga vuxna är detta en period när man prövar sig fram, är nyfiken på att testa nytt. Under denna tid är många unga oerhört sårbara. Hur samhället behandlar unga vuxna kan bli avgörande för både deras och stadens framtid.

År 2030 ska unga vuxna känna att de är stockholmare med samma möjligheter till inflytande som alla andra. I staden ska unga ha tillgång till det offentliga rummet på samma villkor som vuxna och ses som en resurs i det gemensamma samhällsbygget. Ungas intressen och kreativitet ska ges utrymme och stöd för att få att vara spjutspets och innovation in i framtiden. Ingen ung människa ska behöva uppleva vanmakt. De ska ha möjligheter att förflytta sig fritt över staden, både för att bosätta sig i någon annan del av staden som för att arbeta och utbilda sig, men också för att delta i fritidsaktiviteter och kulturutbud.

År 2030 ska stadens unga vuxna känna att den ljusnande framtid är deras. De ska mötas av en bred arbetsmarknad, många utbildningsmöjligheter, många fritidsaktiviteter och en reell möjlighet till bostad.

År 2030 ska Stockholm vara en stad som erbjuder trygghet i vuxenblivandet. När det är dags att bli sambo, skaffa barn eller byta stadsdel, ska det vara enkelt. Stockholm ska vara den stad som unga vuxna, barnfamiljer och sambopar, känner att de vill och kan stanna i.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att staden tillsammans med näringslivet ska öka unga stockholmares möjlighet till anställning genom satsningar på sommarjobb, egenföretagande och praktik.
- Att det finns träffpunkter för unga vuxna i varje stadsdel som de själva fyller med meningsfullt innehåll.
- Att erbjuda en bred och attraktiv arbetsmarknad för unga människor.
- Att bygga små bostäder till lägre kostnad.
- Att erbjuda vidare studier på högskole- och universitetsnivå, men även vidareutbildning, kvalificerad yrkesutbildning, folkhögskola och vuxenutbildning.
- Att erbjuda ett brett utbud av nöjen och kultur.

* * * * *

DET HÅLLBARA OCH LIVSMILJÖVÄNLIGA STOCKHOLM

Stockholmarna ska leva i en stad där luften är frisk och vattnet rent. En stad där vi har nära till grönområden, kan plocka svamp och bär, eller bara vistas i naturen. Det är en viktig del av vår livskvalitet. Vi ska också kunna vistas i staden utan att riskera vår hälsa på grund av en dålig miljö. En god livsmiljö handlar om att kunna leva i en stad där ekologisk hållbarhet är en självklarhet, men det handlar också om att kunna leva i en stad som tillgodoser våra behov av kultur.

Kommande generationer stockholmare ska ha möjlighet att utforma sin vision av staden och växa upp i en stad som utvecklas. Därför behöver vi kombinera social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet när vi planerar vår stad. I Stockholm ska möjligheten att förverkliga sig själv och utveckla sina intressen vara stor och finnas för alla. Därför behöver det finnas platser som möjliggör idrott, kultur och friluftsliv.

Den största utmaning som världen står inför är klimatförändringarna. För att bidra till att vända utvecklingen ska Stockholm dra sitt strå till stacken. Genom höga ambitioner på miljöområdet kan vi

dessutom stimulera utvecklandet av ny miljöteknik. Det är en strategisk framtidsbransch där Stockholm år 2030 ska vara ledande.

Ekologiskt hållbar stad en självklarhet

Ett ekologiskt hållbart Stockholm är avgörande för framtiden. Stockholm är en stor stad och vårt bidrag till att minska de globala klimathotet ska öka, för stockholmarnas skull och för vår livsmiljö, men också för alla andra vars livsbetingelser avgörs av klimatförändringarna. Stockholm ska eftersträva att vara en klimatneutral stad. I en storstad är miljöbelastningen särskilt stor, och den riskerar att bli än större i en växande stad. Det är därför hög tid att miljöfrågorna integreras i stadsplanering, infrastruktursatsningar och i hela stadens verksamhet. År 2030 ska Stockholm vara världens mest miljövänliga huvudstad. Stockholm ska vara ledande på energieffektivitet, miljövänliga bränslen och smarta trafiklösningar. Intäkterna från miljöavgifterna vid infarterna till Stockholm city ska gå till kollektivtrafik och infrastruktursatsningar.

Utsläppen av koldioxid per invånare i Stockholmsregionen minskar stadigt. Men eftersom regionens befolkning ökar så ökar också de totala utsläppen. Den utvecklingen ska brytas. År 2004 var vägtrafikens andel av de totala koldioxidutsläppen 45 procent. Här behöver stora förändringar ske inför år 2030. Kollektivtrafiken ska vara väl utbyggd år 2030 för att stockholmarna lätt och enkelt ska kunna förflytta sig i staden utan bil. Det ska vara billigt att resa kollektivt och kollektivtrafikens del av resandet ska ha ökat. Fordonsparken ska i huvudsak drivas med alternativa drivmedel som är förnyelsebara. Lastbilstrafiken ska ha minimerats och varor ska företrädesvis transporteras på järnvägar.

År 2030 ska det vara okomplicerat att som privatperson leva och konsumera miljövänligt. Alla flerbostadshus ska ha egen källsortering. Det ska vara nära till återvinningsstationer, även för miljöfarligt avfall. Konsumentinformationen ska vara väl utbyggd så att alla ska veta vilka alternativ som är mest miljövänliga. Butiker, restauranger, varuhus, bostäder och företag ska vara rättvis- och miljöcertifierade. Det gynnar miljön, men också tillväxten i regionen eftersom konsumenter till stor del väljer närproducerat.

År 2030 ska staden sedan länge ha ett miljötänk i all sin verksamhet. Från förskolans och äldreomsorgens verksamhet till byggnation och drift av byggnader och lokaler. I skola och förskola ska medvetenheten om miljöfrågorna och dess roll och betydelse vara väl utvecklad och det ska vara självklart att samhället garanterar att nya generationer lär sig leva och agera solidariskt med de generationer som kommer efter. Genom rådgivning över de egna lokalerna ska fastigheterna göras miljövänliga. Det ska ske genom energieffektivisering och miljövänliga upphandlingar i fastighetsförvaltningen. Med stora satsningar på att utveckla miljöteknik ska dessa integreras i till exempel idrottshallar, skolor och andra fastigheter som slukar energi.

En viktig åtgärd för att göra Stockholms energianvändning mer miljövänlig är en utbyggnad av fjärrvärmen. Staden ska år 2030 ha etablerat ett miljö- och kretsloppscenter i Lövsta som fungerar som en faktabank och ett slags ”museum för kretsloppsfrågorna”. Det kan användas som resurs i skolutbildningen, men också för andra, och har en naturlig koppling till det område det är beläget i. Vid behov ska även anläggning för värmekraftverk etableras i området.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att stadens egna inköp är närproducerade och transporterade på det mest miljövänliga sättet.
- Att förvaltningarnas upphandlingar ställer höga miljökrav.
- Att energieffektivisera stadens fastigheter ytterligare.
- Att bygga ut fjärrvärmen ytterligare.
- Att stadens egna bilar drivas av förnyelsebart bränsle.
- Att alla bostadsområden, gamla och nya, miljöcertifieras. All nybyggnation ska uppfylla högt ställda miljökrav.

Infrastruktur för en storstad

För att fortsätta att utvecklas som dynamisk region måste Stockholm växa, och då behövs satsningar på stadens och regionens infrastruktur. Vi blir fler och fler som bor och arbetar i staden. Vi behöver ta oss till arbete och skola, till släkt och vänner, till fritidsintressen och grönområden. Företagen behöver smidiga transportvägar och enkla resvägar för sin personal. Förbipasserande resenärer behöver ta sig genom och förbi staden. Den ökande skaran pendlare behöver ta sig in och ut ur staden.

År 2030 ska Stockholm vara en infrastrukturmässigt mycket välplaneras stad. Såväl väg-, spår- som vattentrafik ska löpa smidigt och effektivt och i hela staden. Vi ska ha knutit ihop förorter med varandra genom tvärförbindelser, både söder och norr om staden, och trafiken in mot staden ska fungera effektivare och med mindre störningar genom en utökad spårkapacitet i form av Citybanan. Genom kloka utbyggnader av tunnelbanesystemet ska kollektivtrafiken ha växt ytterligare och trängseln i vägtrafiken minskat. Genom modern teknik och en utvecklad planering ska trafiksystemet i Stockholm kunna användas effektivare. År 2030 är också Förbifart Stockholm verklighet och bidrar till att öka framkomligheten, också för kollektivtrafiken i regionen. I planeringsarbetet för Östlig förbindelse ska möjligheten till en nedgrävning av Centralbron ha studerats, något som skulle innebära en stor förbättring för stadsmiljön i Stockholms medeltida kärna och möjliggöra en utveckling av Munkbron som promenadstråk. År 2030 ska vi utnyttja stadens vattenvägar bättre till person- och biltransporter. Färjor ska trafikera mellan Stockholm, Nacka, Lidingö, Ekerö och fler ställen.

Flaskhalsar i trafiken ska vara bortbyggda och trafiken flyta jämnt och säkert år 2030. Med hjälp av modern teknik för trafikstyrning och information ska trafikanterna i Stockholm kunna få god information om den aktuella situationen och ett gott trafikbeteende underlättas på det sättet. Trafikanterna kan därmed både underlätta sin egen färd, men också ha möjlighet att agera på ett sätt som underlättar för andra trafikanters framkomlighet, och minska miljöbelastningen. Kollektivtrafikens avgifter, som i sig kan kallas för en form av flaskhalsar, ska vara låga och enhetliga. På så sätt ökar likställigheten och kollektivtrafiken får rollen av en infrastruktur för persontransporter, snarare än en tjänst.

Trafiksystemet ska vara miljöanpassat år 2030. Den kollektiva trafiken ska då ha gått före genom att helt ha uteslutit gårdagens miljöskadliga bränslen. Privatbilismen i Stockholm ska genom ekonomiska incitament, informationsinsatser, lagstiftning och teknikutveckling ha blivit världens mest miljöanpassade. Genom samarbete mellan transportnärings, taxibranschen och kommunen ska större delen av yrkestrafiken i Stockholm köra med förnyelsebara drivmedel. Det ska finnas ett fullt utbyggt nät av ”mackor” med förnyelsebara drivmedel.

Ett av de största hoten mot stockholmarnas hälsa och ett av de viktigaste områdena för metodutveckling är förekomsten av partiklar i luften och hur förekomsten av dessa ska kunna minskas. Både i gatumiljön och i tunnelbanan är detta på olika sätt en aktuell fråga som måste tas på största allvar. År 2030 ska information och ekonomiska styrmedel ha gjort att dubbdäcksanvändandet minskat vilket är den viktigaste källan till partiklar på Stockholms gator. Också partiklarna i tunnelbanan ska ha minskat efter ett nära samarbete med landstinget. Där kan både teknikutveckling och ombyggnad av stationerna med inglasning av innerstadsperrongerna ha bidragit till detta.

Trafiksäkerhetsarbetet ska år 2030 ha drivits vidare, bland annat genom krav på alkohol vid upphandlingar. Genom ett utvecklat samarbete mellan polismyndigheten och staden ska trafikmoralen ha höjts och trafiksäkerheten förbättrats väsentligt.

Cykelbanenätet ska år 2030 vara fullt utbyggt och ett sammanhängande cykelbanenät finnas i hela staden. Gångtrafiken ska ha uppmärksamats på ett systematiskt sätt. Farliga passager ska ha åtgärdats och åtgärder vidtagits för att skydda gångtrafikanter vid blandtrafik och gång/cykelvägar. År 2030 har arbetet med bilfria trafikmiljöer ibland annat Gamla stan, Drottninggatan och på Götgatan varit lyckosamma och erfarenheterna integrerats i stadens övriga trafikplanering.

Alla påbörjade och under förra mandatperioden beslutade infrastrukturprojekt ska vara klara år 2030.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att bygga Citybanan.
- Att bygga Förbifart Stockholm
- Att ställa krav på, eller premiera, alkohol vid upphandling.
- Att planera för utvecklingen av Stockholms gångstråk och gångtrafik.
- Att kräva att alternativa drivmedel ska finnas på alla tankstationer i Stockholm.
- Att minska partikelhalter genom användande av information och ekonomiska styrmedel så att dubbdäcksanvändningen minskar.
- Inleda ett samarbete med SL för att minska exponeringen för hälsoskadliga partiklar i tunnelbanan.
- Att bygga ut snabbspårvägens Kista-gren, Solna-gren, sträckan Sickla till Slussen och Spårväg Syd.
- Att bygga ut tunnelbanan till Barkarby och från Hagsätra till Älvsjö.
- Att införa enhetstaxa i kollektivtrafiken.
- Att göra kraftsamling för att öka trafikmoralen och därmed öka trafiksäkerheten och framkomligheten.
- Att verka för en avveckling av Bromma flygplats och därmed skapa utrymme för ett nytt stadsutvecklingsområde.

Nära till naturen

Stockholm har unika värden i sin blandning av byggnation och grönområden, av stora och små parker, höjder och öppna ytor, öar och vatten. Det är något vi i framtiden ska använda på allra bästa sätt. Barn och vuxna behöver närhet till naturen. Dessa förutsättningar finns i Stockholm i dag. Det ger oss tillfälle att även i en stad av betong få njuta av fågelkvitter, bada i sjöar och leva nära årstidernas växlingar.

År 2030 ska Stockholm vara en grön stad med mycket vatten. "Nordens Venedig" ska vara en realitet. Vattenspeglarna ska ha utökats med att nu överbyggda delar har lagts under jord. Det ska ha skapats många naturliga utomhusbad, i sjöar och i Östersjön. Vattnet i Stockholm ska vara badbart. Grönområden ska finnas i alla stadsdelar för både vila, lek och upptäckarlust. De många parkerna ska vara sköna oaser med restauranger, caféer och aktiviteter, både kulturella och idrottsliga. Ett exempel på detta är den planerade parken på Årstafältet.

De gröna kilarna i staden måste också hänga ihop. Bra exempel på sådant arbete är utvecklingen av Ekopark Syd och Kyrkhamn i Västerort. För att hålla kretsloppen intakta i stadens stora naturområden ska det finnas vatten och gröna länkar för att djurarter och växter ska kunna överleva och förökas. Ekosystemet är känsligt och i en stor stad kan arter lätt slås ut om kilarna är helt separerade från varandra.

År 2030 ska Östersjöns vatten vara renare. Inte minst genom samarbete och ett aktivt arbete från Sveriges och Stockholms stads sida ska en gemensam insikt finnas om Östersjöns känslighet, och alla våra grannländer ska arbeta för att bidra till ett helt rent innanhav. Där ska finnas ett rikt fiskliv. Den biologiska mångfalden i och kring Östersjön måste bevaras och det ska gå att bada i hela skärgården och i Stockholms stad.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att all nybyggnation på natur- och parkmark ska kompenseras kvalitativt eller kvantitativt i närområdet.
- Att Årstaskogen klassificeras som ett naturreservat.

- Att Stockholm i samarbete med kommunerna i länet och Mälardalen fastslår klara och hårda regler för rening av utsläpp från land och hav i Östersjön.
- Att rena och kontinuerligt testa vattenkvaliteten i Stockholms vatten.

Kulturstaden Stockholm

Kulturlivet ska leva och vara tillgängligt i hela Stockholm. Kulturverksamheter ska spridas över staden och arenor för kulturutövning ska skapas i alla stadsdelar. Kulturlivet ska avspegla mångfalden i samhället. Möjligheten att utöva och delge andra olika former av kulturuttryck ska öka, också i det lokala kultur- och föreningslivet. Barn och unga ska ha möjligheten att prova olika former av kulturuttryck och få uttrycka sig på många olika sätt och på sina egna villkor.

Studieförbunden har en stor betydelse för de vuxna stockholmarnas fritid även i framtiden då de erbjuder studier i allt från språk och musik till hantverk och skepparkurser. År 2030 har vi många festivaler i staden där stockholmare och gäster får uppleva ett rikt kulturliv med en mångkulturell mix, allt från gayparader och ungdomsfestivaler till matfester och jazzfestivaler.

En fungerande demokrati och ett samhälle som sjunger av liv och aktiviteter kräver ett rikt kulturliv. Den i sin tur förutsätter en infrastruktur. Stockholm ska erbjuda mötesplatser, samlingslokaler och förutsättningar för ett pågående samtal om våra gemensamma angelägenheter.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att bygga ut Kulturskolan så att barn och ungdomar bereds möjlighet att delta och skapa samverkan mellan kultur och skola.
- Att skapa arenor för kulturverksamhet i alla stadsdelar.
- Att skapa nya scener och arenor för kulturutövande där kulturen avspeglar mångfalden i samhället.

Idrottsstaden Stockholm

I Stockholm år 2030 ska stadens invånare ha möjlighet till hög livskvalitet och god hälsa. Den idrottsliga verksamheten ska därför vara bred och tillgänglig för alla. Stockholm ska ha ett brett idrottsliv så att stadens invånare ges möjlighet att utveckla sina intressen och ha ett innehållsrikt liv.

Idrott och motion ska vara en naturlig del av livet redan från tidig ålder. Rörlighet ska därför uppmuntras i förskola och skola och genom att vara lättillgängligt. Idrottsverksamheten i Stockholm ska präglas av glädje och gemenskap och vara tillgänglig för alla på jämställda och rimliga villkor. Platser för spontanidrott ska finnas nära eller i varje bostadsområde. Barn, unga och vuxna ska kunna spela basket när de har lust, dra ihop till en improviserad fotbollsmatch eller simma några längder den tiden på dagen som det passar bäst. Förutom planerade platser ska även grönområden vara tillgängliga och inbjuda till spontana aktiviteter utomhus.

År 2030 ska den traditionella ”gympasalen” ha ersatts av sporthallar som även blir en tillgång för den lokala idrottsrörelsen. Staden ska också ha särskilda arenor som uppfyller internationella krav och därmed möjliggör att internationella tävlingar äger rum i Stockholm.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att bygga idrottshallar för våra idrottsföreningar, skolor och spontanidrottare.
- Att bygga miljövänliga konstgräsplaner på nära avstånd i alla stadsdelar.
- Att erbjuda Stockholms invånare tillgång till såväl badanläggningar som badstränder.
- Att planera och bygga för möjlighet och närhet till spontant idrottande.
- Att möta föreningars och medborgares behov i byggande av nya anläggningar.

Evenemangsstaden Stockholm

Stockholms ska år 2030 vara en attraktiv kultur-, idrotts- och evenemangsstad som kan konkurrera med andra stora städer i världen. Det kräver bland annat att vi ger kultur- och idrottslivet möjlighet att utvecklas och erbjuder de scener och arenor som krävs. För att klara detta krävs att Stockholm har en arena som klarar av en mycket stor publik och kan möta internationella krav för olika evenemang.

Besöksnäringen kommer år 2030 vara en fortsatt växande bransch. Stockholm ska då vara etablerad bland de tre främsta destinationerna i Europa, både för turister och som mötes- och kongresstad. Globenområdet ska år 2030 ha utvecklats till ett center för upplevelser och evenemang.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att bygga en multifunktionsarena som klarar av de internationella krav som ställs.

Trygghet i staden

År 2030 beräknas vi vara 950 000 stockholmare i själva staden. En växande befolkning kräver att alla ges en del i samhället. Marginalisering, diskriminering och klassklyftor måste motarbetas. Alla medborgare ska ha en möjlighet att bidra efter sin förmåga och behandlas som fullvärdiga medborgare. Med storstadens natur följer att det är lätt att hamna utanför och att segregation uppstår. Anonymiteten och det höga tempot kan medföra att människor känner sig otrygga och ensamma.

Inför år 2030 ska Stockholm vara en dynamisk storstad som är en mötesplats för de många människorna. Vi ska vara en stad som håller samman, där klyftorna mellan människor har minskat – inte ökat. Plånboken ska inte vara avgörande för att få ta del av välfärdssamhällets resurser. Alla ska känna trygghet i att man har rätt till ersättning när man blir arbetslös, att det finns sjukvård när man blir sjuk och att samhället utgör det yttersta skyddsnätet. Privata försäkringslösningar är inte framtiden utan alla medborgare ska ha rätt till trygghet via samhället och det ska finansieras via skattsedeln. Alla erfarenheter visar att de generella systemen ger bättre resultat, högre träffsäkerhet och mindre administrativa kostnader. De selektiva systemen behövs för dem som av en eller annan anledning faller igenom de bredare systemen, men de kan aldrig ersätta dem.

En trygg uppväxt skapar trygga vuxna individer och motverkar kriminalitet, droger och förtryck. Förhållanden under barndomen har betydelse för hela livet. Alla föräldrar ska kunna erbjudas hjälp och stöd i sitt föräldraskap. Barn till missbrukare och psykiskt sjuka kräver ett särskilt stöd men även ett stort ansvar från samhället. Barn och unga ska få det stöd de behöver i skolan och mobbning ska utrotas. Det ska finnas fungerande elevvård i alla skolor. Alla ungdomar kommer i dag i kontakt med droger och det blir än viktigare att skapa förutsättningar för ungdomar att säga nej och kunna umgås med varandra i drogfria miljöer. År 2030 har droganvändningen – i vid mening – minimerats bland Stockholms ungdomar.

Alla ska vara en del av samhället. Då måste vi råda bot på hemlösheten. Att ha någonstans att bo är en rättighet. Ingen ska hamna mellan stolarna utan ska fångas upp och ges rätt insats och stöd. Marknaden kommer aldrig att lösa de hemlösas problem. Bara kommunen är skyldig att sätta upp mål för att minska vräkningar, ha boendestödjare och säkerställa tillgången på boenden och försöks- och träningslägenheter. Kommunen kan på många sätt samarbeta med frivilligorganisationer i detta arbete.

Alla ska också kunna känna trygghet i att inte utsättas för övergrepp. En nolltolerans ska råda från samhällets sida vad gäller kvinnomisshandel, våldtäkter, prostitution och trafficking. Ett förebyggande arbete är viktigast och där spelar opinionsbildning en viktig roll. Ett genusperspektiv ska genomsyra förskola och skola. Attityder måste förändras och målet ska vara att avskaffa efterfrågan av prostituerade. Den som prostituerar sig ska få hjälp och stöd att finna ett annat sätt att leva. Det uppsökande arbetet är väldigt viktigt.

Stockholmarna är utsatta för fler brott än genomsnittet i Sverige. Den högre brottsligheten gör sig gällande inom allt från misshandel och sexualbrott till stöld och bedrägerier. Kampen mot brottsligheten måste ske på ett stort antal områden. Polis och rättsvårdande myndigheter måste få mer resurser samtidigt som brottslighetens orsaker måste bekämpas genom en politik som garanterar en bra skola, fler bostäder och jobb. Människors upplevelse av trygghet ska öka. Det brottsförebyggande arbetet ska ges ett stort utrymme och där har de lokala brottsförebyggande råden en viktig roll. Där kan samordning och prioriteringar göras. För brottsoffer är det viktigt att stöd och hjälp finns att tillgå.

För att nå vår vision vill vi prioritera:

- Att förbättra socialförsäkringssystemet och motverka utförsäljningar och privatiseringar av framförallt sjukvården.
- Att säkerställa tillgången på försöks- och träningslägenheter bland annat genom att behålla de kommunalt ägda hyresrätter som finns, och bygga nya.
- Att utveckla formerna för brukarinflytande, bemötande och system för kvalitetssäkring och utveckling.
- Att genom upplysningskampanjer, genuspedagogik i skolorna och samarbete med polis och landsting förebygga sexuella övergrepp och prostitution.
- Att satsa på brottsofferjourer och stödcentra för unga brottsoffer.
- Att göra polisen närvarande och synliga i bostadsområden. Närpolisverksamhet prioriteras.
- Att bekämpa brottslighetens orsaker genom en politik som garanterar en jämlik och bra skola, trygga och trivsamma bostadsområden och arbete åt alla.
- Att reagera snabbt när barn skolkar, ägnar sig åt skadegörelse eller mobbning.

* * * * *